

női testtel és erkölccsel, meg alávalóbb üzérkedés az emberi egészséggel? Van-e ezekről tudomása az illetékes hatóságoknak, és ha van, szándékoznak-e valamit tenni ez ügyben, vagy nem?

Mi tudjuk, hogy nem. Mi tudjuk, hogy kérdéseinkre adósok maradnak a felelettel azok, akikhez a kérdések intézve vannak. A polgári társadalom, a burzsoá-sajtó a legképtelenebb vádakkal illeti a szociáldemokráciát! Hányszor látjuk a szocializmust mint az erkölcstelenség melegágyát lefestve? Hányszor hangoztatják, hogy a szocialisták nőközösséget akarnak és akarják a családi kötelek elszakítását! Oh, tisztelt polgári társadalom és tisztelt polgári hatóságok, hiszen önök már pirulni sem tudnak és nagyon természetes dolognak tartják, sőt hatósági védelemben részesítik az olyan dolgokat, amiknek hallatára mi elborzadunk. A polgári társadalom temérdek szennyese közt egy újabb darab a bordélyház-szállodák ügye, az ingyen dolgozó és gazdáiknak fizető „szobalányok” ügye. Mi undorral fordulunk el ettől a látványtól és megkönnyebbült szívvel mondjuk: [...] LE MINDENNEMŰ RABSZOLGASÁGGAL! És föl van írva az is, hogy: Le mindennemű prostitúcióval!

(Népszava, 1896. április 1.)

A prostitúció előkészítő csarnokai

Az Esti Ujság 1899. 141. számában megjelent vezércikkre [...] ²¹

PEDAGÓGUS

A gésák

Icu és Micu japáni hölgyecskék kecsesek, ha nem is erényesek, de Ilka és Milka, budapesti gésák sokkal kevésbé erényesek, mint szemtelenek. Budapest mégis versenyez hírével a mikádó fővárosával, Jeddoval; csak az a különbség, hogy ott a mesés keleten egy külön városrész, a Josivara, be-

²¹ A lap közli a cikket teljes terjedelmében.

kerítve és rendőrökkel őrzött kapukkal ellátva szolgál a gésáknak lakásul és mulatóhelyül, ahová színelőadásokat nézni, bűvészeket csodálni és teaházakba vacsorálni járnak a japáni férfiak és az idegenek. A többi városrészekben pedig a tisztos nők és fiatal leányok zavartalanul járhatnak és sétálhatnak, se férfi, se asszony nem fogja megsérteni pirító viselkedésével érzékenységüket.²²

A budapesti rendőrség azonban szabadelvűbb lévén, mint a japáni, a gésáknak szabadságot adott az egész városban. Így aztán egész Budapest olyan, mint Josivara: minden utcáján találkozhatni csábító szépségekkel. Minden házban, ahol házmesterek szeretik a kapupénzt, be vannak szállásolva a gésák. Némely háziurak is, épp úgy, mint a házmestereik, a gésák mamái által fizetett nagy lakásbérekből gazdagodnak. A szomszéd háziurak olcsón sem kapnak tisztességes lakót, a valóságos mamák pedig fiaikat és leányukat nagy kerülőutakon küldik az iskolába s ha sétálni mennek, tizenötéves leányukat mint a regrutákat kénytelenek szólíttatni: Jobbra nézz! Balra nézz! – hogy ne lássa, mi történik a másik oldalon. Ez a gésa-rendszer még Budapesten sem volt soha olyan virágzó, mint most. A belváros deputációiban²³ ment panaszkodni az új belügyminiszterhez, hogy ne csak törvény és igazság uralkodjék Magyarországon, hanem tisztesség is. Hát a többi városrész mit szóljon?

Hallgatnak s meg vannak elégedve a nagy vígsággal, amely éjjel-nappal hangzik mindenfelé, vagy pedig meglegedve ugyan nincsenek, de már úgy hozzászoktak s beletörődtek, hogy azt hiszik, másképp nem is lehet. De bizony lehetne, ha a rendőri főhatalmasok akarnák. Mert ha másutt lehet, nálunk is lehet.

Csakugyan nevezetes vagy nevetséges, hogy a főváros kiaszfaltozza a Bástya utcát a gésák számára. Kiszélesítéséről is intézkedett a papíroson, ha majd ott háromemeletes házak épülnek a földszintes viskók helyébe, amelyekkel az alsó Belváros – Molnár utca, Bástya utca, Képipró utca stb. – tele van; de azokon a helyeken nem épített senki; mert ahol gésák laknak, ott a háziúr nem épített, szemben velük pedig senki sem vállalkozik építésre, mert ingyen sem talál lakót. Ez a magyarázata annak a különös dolognak, hogy a város kellő közepén egy fél tucat utca elsüllyedt, múlt századbeli földszintes házakkal éktelenkedik, míg a város végén egész palotasorok emelkednek, mert oda a gésák lakni nem mennek. A városnak tehát előbb ki kellene sajátítani a gésákat és azután a Bástya utcát. A belvárosi háztulaj-

22 A passzus szövegét vö. a kötetben szereplő Szentesi Rudolf [Kiss József]: *Budapesti rejtelmek* című írásának idézett kezdő bekezdéseivel!

23 Itt: „követség”.

donosok panaszát a külvárosi háztulajdonosok is magukénak vallják; de még inkább helyeslik az apák és anyák, ellenben az egyetemi ifjúság nincs velük egy nézetben. Nem féltjük a budapesti ifjakat, hogy ha más rend lenne nem találnának szórakozást. De hogy a rendőrségnek hivatása legyen az érett fiatalok mulatságairól gondoskodni, ebben nem vagyunk a főkapitány úrral egy nézetben.

Jelentheti ugyan Rudnay²⁴ Széll Kálmánnak,²⁵ hogy szabályrendeletek vannak s a gésákról törzskönyvet vezetnek, számukra diplomákat és engedélyokmányokat állítanak ki, s főfelügyelők, osztálytanácsosi ranggal ügyelnek jólétükre, azonban a tapasztalás azt bizonyítja, hogy a rendőrség a papírosnál is türelmesebb. Rendeleteit önmaga nem hajtja végre és ki parancsol őneki?”

Válasz:

Ami a fent idézett cikkben foglaltak között a háziurak mellett kardoskodó tisztelt cikkíró álláspontját illeti az építkezés lanyhaságáról, erre az a szerény véleményem és feleletem, hogy magában ezen utcákban is nem egy, nemrégiben épült, több emelettel bíró házra mutathatnék.

Vajon mi tetszik igazán jobban: egynehány három- vagy több emelettel bíró palota bárcás nők hiánya okozta elcsábított szüzekkel, vagy egy ódon külsejű házacska, benne egy sajnálatra méltó örömganyallal és számtalan tisztességes családdal, kiknek gyermekei nem kell a csábítás veszélyeitől védelmezni.

Részemről inkább helyet adok a becsületnek apró viskóban, mint a venerikus bajokat terjesztő titkos prostitúciónak négy- vagy ötemeletes palotában.

[...]

Erős a hitem mélyen tisztelt olvasóközönség és szeretve tisztelt családanyák, hogy az önök leányai tiszta és nagyon is tág fogalommal bírnak a szerelemről, mert most, áttérve egy egész más részre, csak mint szemléltető fogok beszélni azokról a jelenetekről, melyeket orvosolni igazán bajosan lehet. Ez a templomokban véghezvitt nem szerelemvásár, hanem valamivel enyhébb; de minthogy templomban történik, talán súlyosabb, úgynevezett szerelmi levelezések és többek által már észrevett csókolódzások, mind olyan aljas dolgok ezek, melyek félő, hogy a szent imaházat a prostitúció előkészítő csarnokaivá aljasíthatják.

²⁴ Azaz: Rudnay Béla rendőrfőkapitány. Vö. a 265. oldal 7. lábjegyzetével!

²⁵ A cikk idején Széll Kálmán (1843–1915) belügyminiszter – így alá tartoznak a rendőrség ügyei – és 1899. február 26-tól miniszterelnök is.

Tegyéék meg itt elsősorban a papok a kezdeményező lépéseket ennek megszűntetésére. Lássák a bűnt. *VAGY TALÁN ŐK A LEGNAGYOBB BŰNÖSÖK?* ...

(Prostituáltak Lapja, 1899. augusztus 1. 1. sz. 2–3.)

Háború és prostitúció

G. D.

[...] Ha pedig a most folyó háborút tekintjük, úgy csak pár napra kell visszamennünk s ismét találkozni fogunk a prostitúcióval. Valamelyik lap az esztergomi hadifoglyok között (a szerbek között) egy csomó szerb cigánylányra akadt, kiket hogy-hogy nem a foglyokkal együtt Esztergomba internált a hadvezetőség, s kik egyetértőleg a laptudósító előtt – annak megfelelő kérdéseire – azt felelték, hogy nekik mindegy akárhol, csak férfinépség körül lehessenek...

Míndezekből láthatjuk, hogy csakugyan igaz az az állítás, melyet a cikkem elején idéztem, hogy HÁBORÚ ÉS PROSTITÚCIÓ – IKERTESTVÉREK. [...]

(Éjjeli Mulatók Tulajdonosainak Havi Értesítője, 1912. december 1. 2–3.)

Prohászka Ottokár naplóbejegyzése

1916. április 24.

[...]

Lehetséges, hogy azelőtt, a béke idején az ember jobban bízhatott magában s az emberiségben s az értelemben, s elhihette, hogy ez a haladás csilloga. Mióta azonban a *VIÁGKATASTROFA* ránk szakadt, mióta milliószámra